

ارائه چارچوب گزارشگری پایداری مبتنی بر ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت

یونس احمد زاده^۱

مهدی مران جوری^۲

رضیه علی خانی^۳

یوسف تقی پوریان^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۲۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۲۱

چکیده

بسیاری از ذینفعان، گزارشگری فعلی در رابطه با پایداری شرکتی را برای نیازهایشان ناکافی می‌دانند. لذا این مهم منجر به ایجاد شکاف بین انتظارات ذینفعان و عملکرد شرکت‌ها در گزارشگری پایداری می‌شود. بنابراین این پژوهش به دنبال ارائه چارچوب گزارشگری پایداری مبتنی بر ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت می‌باشد. در این پژوهش تعداد ۱۳۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بررسی شده است. روش این پژوهش پیمایشی و نمونه‌گیری آن به صورت هدفمند است، برای بررسی مدل از روش‌های آلفا کرونباخ، پایایی ترکیبی، اشتراکی و روایی همگرا و برای برازش مدل از بارهای عاملی، معناداری مسیر و نهایتاً آزمون تیزوجی استفاده گردیده است. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از نرم‌افزار SPSS و SmartPLS استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که از مجموع ۱۶۹ مولفه مورد بررسی (طبقه‌بندی شده در ۱۱ گروه)، ۸۵ مولفه (بابت افشاء پایداری) مورد انتظار ذینفعان بوده است و در تمامی گروه‌ها غیر از طبقه نمایه سازمان، بین وضعیت موجود و مورد انتظار ذینفعان تفاوت معناداری وجود داشته، نهایتاً پس از ایجاد توازن بین مولفه‌ها الگویی شامل ۶۰ مولفه در قالب گزارش پایداری شرکتی متوازن ارائه گردید.

واژه‌های کلیدی: افشاء پایداری شرکتی، توازن، انتظارات ذینفعان، ظرفیت‌های شرکت.

۱- گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران. E-mail: Ahmadzadeh_yunes@yahoo.com

۲- گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران. نویسنده مسئول. E-mail: Mr.maranjory@gmail.com

۳- گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران. E-mail: Alikhani_r@yahoo.com

۴- گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران. E-mail: ytaghipouryan@gmail.com

۱- مقدمه

گسترش خصوصی سازی و پیشرفت اقتصاد منجر به اهمیت بیش از پیش بازارهای مالی شده است. مشارکت هر چه بیشتر اشخاص در بازار بستگی به گسترش بازارهای مالی دارد از طرف دیگر کارایی بازارهای مالی نیز تحت تاثیر چگونگی توزیع اطلاعات بین فعالان بازار است به عبارت دیگر می توان گفت میزان مشارکت اشخاص در بازار متأثر از نحوه توزیع اطلاعات بین آنها است (هو و همکاران^۱، ۲۰۰۱). در همین راستا ذینفعان مختلف انتظارات متفاوتی از یک شرکت دارند و بنابراین نقشهای متفاوتی در روابطشان با شرکتها ایفا می کنند (فریمن^۲، ۲۰۱۰). به طور کلی نیازهای اطلاعاتی ذینفعان متفاوت بوده لذا ممکن است آنها به حالت های مختلفی از اطلاعات علاقه مند باشند بر همین اساس واحدهای اقتصادی باید اقدام به افشاء اطلاعات بر اساس چارچوب توافق شده به منظور دست یابی اهداف مختلف ذینفعان نمایند (کلاین و همکاران^۳، ۲۰۱۷). یکی از این چارچوب های توافق شده در حوزه افشاء اطلاعات سازمان، گزارش جهانی توسعه پایدار^۴ می باشد.

در کشور ایران با وجود منابع طبیعی سرشار و محیط زیست متنوع و نیز علی رغم تأکید بر ارائه گزارش های اثرات مرتبط با محیط زیست و اجتماع، هنوز بسیاری از شرکت ها به مسئله پایداری شرکتی توجه نکرده و درک مناسبی از ابعاد آن نداشته و برای اجرا و افشای آن اقدامی انجام نداده اند (اختر شناس و همکاران، ۱۳۹۹). علی رغم تأکید بر افشای اطلاعات مالی و غیر مالی و مؤثر بودن این اطلاعات در تصمیم گیری ذینفعان، نتایج پژوهش های فخاری و همکاران (۱۳۹۶) و حساس یگانه و همکاران (۱۳۹۷) نشان می دهد که شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نسبت به افشای مناسب اطلاعات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی غفلت نموده اند. عدم اجرا و عدم افشای پایداری شرکتی می تواند دلایل متعددی داشته باشد. در حال حاضر در ایران قانون و استاندارد مشخصی برای افشای پایداری شرکتی به صورت یکپارچه وجود ندارد لذا برخی از شرکت ها به طور اختیاری اقدام به افشای این مقوله می کنند.

از طرفی برای حصول اطمینان از ایفای مسئولیت افشاء و شفافیت مناسب اطلاعات بنگاه های اقتصادی در مقابل ذینفعان، باید نظارت و مراقبت کافی به عمل آید. اعمال نظام نظارت و مراقبت در این زمینه مستلزم وجود سازوکارهای مناسب است. این سازوکار تعیین می کند که روند مناسب پاسخگویی و انتشار مناسب اطلاعات شرکت به ذینفعان چگونه باید باشد. بنابراین می توان گفت گزارشگری پایداری به عنوان یک سازوکار مناسب، موجب شفافیت اطلاعات ارائه شده، می گردد (بوشمن و همکاران^۵، ۲۰۰۳). با وجود تئوری های متعدد و مختلف در زمینه ی پایداری شرکتی نیاز برای یک رویکرد الزام آور و روش عملی برای پایداری شرکتی وجود دارد (استاریک و کانشیرو^۶، ۲۰۱۳).

در رابطه با گزارشگری پایداری شرکتی تحقیقات متعددی انجام شده است که بیشتر با استفاده از آزمون های دلفی و نظرخواهی از خبرگان اقدام به ارائه یک چک لیست شده است لازم به ذکر است که در این تحقیقات اصلا به ظرفیت های شرکت در افشاء مولفه های مورد نظر ذینفعان توجه نشده است. بر همین اساس در این پژوهش علاوه بر اینکه از نظر خبرگان صرفا برای دستیابی به چک لیست اولیه استفاده می شود

از نظر نمایندگان ذینفعان نیز برای دستیابی به انتظارات ذینفعان استفاده می‌گردد و با در نظر گرفتن ظرفیت شرکتها در افشاء مولفه‌های مورد نظر اقدام به ارائه الگویی بابت ایجاد توازن (مبتنی بر تعامل) بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت می‌شود. طبق پژوهش سیلوا و همکاران (۲۰۱۹) یکی از مباحث حائز اهمیت در حوزه مدیریت سازمان، ایجاد تعامل (توازن) در حوزه‌های مختلف سازمان است. بر همین اساس با توجه به اینکه یکی از راهکارهای کاهش شکاف اطلاعاتی، ایجاد تعامل بین خواسته‌های ذینفعان و عملکرد شرکتها در حوزه افشاء پایداری شرکتی می‌باشد، این پژوهش در ابتدا به دنبال شناسایی مولفه‌هایی می‌باشد که منجر به ایجاد شکاف انتظارات ذینفعان و عملکرد شرکت می‌شود و در مرحله بعد به دنبال ارائه چارچوب یکپارچه، جامع و متوازن برای پایداری شرکتی بر مبنای انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

از آنجا که ذینفعان ممکن است به حالت‌های مختلفی از اطلاعات علاقه‌مند باشند، شرکت باید اطلاعات پایداری را به منظور دست‌یابی به اهداف مختلف ذینفعان، فراهم نماید (کلاین و همکاران، ۲۰۱۷). افشاء اطلاعات پایداری شرکتی، ذینفعان را در اتخاذ تصمیمات مالی و سرمایه‌گذاری یاری می‌رساند و امکان درک عملکرد شرکت را در راستای اهداف اجتماعی، اقتصادی و محیطی، فراهم می‌آورد. این مهم منجر می‌گردد که ذینفعان با استفاده از اطلاعات افشاء شده، قادر به درک رشد و سود دهی شرکت شوند (هوریش و همکاران، ۲۰۱۴). شالتگر و واگنر^۹ (۲۰۰۶) مدعی‌اند که ارتباط حسابداری پایداری و ارائه گزارش پایداری به دو دلیل حیاتی و مهم است: اول آنکه ارتباط اطلاعات را موثر می‌سازد و تضمین می‌کند که آن اطلاعات به توسعه پایدار کمک می‌کند. دوم آن که ارتباط مذکور، از ارائه سطحی گزارش عملکرد پایداری جلوگیری می‌کند، زیرا تنها اطلاعاتی ارائه می‌گردد که پشتوانه عملکرد واقعی دارند.

به طور کلی این اطلاعات به جنبه‌های عمومی، اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی تقسیم بندی می‌شود. از جنبه عمومی افشاء اطلاعات شامل مولفه‌های مرتبط با نمایه سازمان، استراتژی، حاکمیت شرکتی، مشارکت ذینفعان، محتوای گزارش پایداری، هیات‌مدیره، جنبه عمومی، پاسخگویی و افشای اطلاعات می‌باشد. از جنبه اقتصادی افشاء اطلاعات شامل ارزش افزوده اقتصادی تولید و توزیع، سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی و خدمات پشتیبانی، نسبت هزینه‌های تامین‌کنندگان و ارزیابی عملکرد می‌باشد. از جنبه زیست محیطی افشاء اطلاعات شامل مصرف بهینه انرژی، برداشت آب و تاثیرپذیری منابع از آن، تولید گازهای گلخانه‌ای، عدم انطباق فعالیت‌های سازمان با قوانین و مقررات زیست محیطی و نهایتاً هزینه‌های صورت گرفته برای انجام مسئولیت‌های زیست محیطی است. از جنبه اجتماعی نیز افشاء اطلاعات شامل مزایای ارائه شده به کارمندان، بهداشت و ایمنی کارگران، میانگین ساعات آموزش به کارکنان و انجام هزینه‌هایی بابت پایداری شرکتی از جمله هزینه اعطایی به امور خیریه و هزینه‌های مشخص شده از سوی دولت به منظور بازسازی یا کمک و نظایر آن به صورت بلاعوض است (آلوارز و اورتاس^{۱۰}، ۲۰۱۷).

با توجه به مباحث مذکور می‌توان گفت موجبات آگاهی ذینفعان از فعالیت‌های مدیریت شرکت، ارائه اطلاعات بر اساس چارچوب پایداری شرکتی می‌باشد اما با توجه به اینکه مدیران در موقعیت‌های رقابتی دارای استراتژی‌های متفاوتی نیز هستند بر همین اساس ممکن است خواسته‌های برخی از گروه‌ها را مدنظر قرار ندهند که این مورد می‌تواند شکاف اطلاعاتی بین شرکت و ذینفعان را به دنبال داشته باشد (برایسون^{۱۱}، ۱۳۹۰). علی‌رغم شناخت اهمیت گزارشگری پایداری شرکتی و روند مثبت توسعه و پیاده‌سازی محتوای پایداری شرکتی، به نظر می‌رسد ذینفعان از این وضعیت ناراضی هستند. در حالی که ۹۱٪ شرکت‌های بزرگ در سال ۲۰۱۰ (لسی و همکاران^{۱۲}، ۲۰۱۲) و ۹۳٪ آنها در سال ۲۰۱۳ اعتقاد داشتند که شرکت‌ها باید تأثیرات پایداری را اندازه‌گیری و افشاء نمایند، اما ۷۳٪ آنها اقدام به گزارشگری کرده‌اند یکی از دلایل این امر می‌تواند این باشد که صرفاً ۳۸٪ مدیران عامل بر این باور هستند که می‌توانند تأثیر فعالیت‌های پایداری خود را به اندازه کافی اندازه‌گیری و افشاء نمایند (هایوارد و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۳). در رابطه با افشاء اطلاعات پایداری دو رویکرد وجود دارد رویکرد شرکتی و ذینفعان خاص، در رویکرد شرکتی اطلاعات پایداری غالباً برای گزارش‌های ارائه شده به ذینفعان جمع‌آوری می‌شود. این حالت نشان می‌دهد که اطلاعات پایداری برای ذینفعان و روابط ذینفعان شرکت مهم تلقی می‌شود (فریمن، ۲۰۱۰). اما در رویکرد ذینفعان خاص، اطلاعات پایداری شامل اطلاعات مرتبط با محصول مشتریان، اطلاعات مرتبط با سرمایه‌گذاری و ارزش شرکت و اطلاعات مرتبط با سلامتی کارکنان می‌باشد. در این زمینه، هدف مدیران از گزارشگری پایداری شرکتی ایجاد ارزش برای ذینفعان متعدد است (هوریش و همکاران، ۲۰۱۴).

مطالعات تجربی دریافته‌اند که اندازه‌گیری و گزارشگری عملکرد پایداری بیشتر تأکید بر تامین مشروعیت دارد (شلنگر و هوریش^{۱۴}، ۲۰۱۷). در حدود ۲۰ سال گذشته چالش اصلی گزارشگری پایداری شرکتی، در حوزه کسب داده بود (کلارکسن^{۱۵}، ۱۹۹۵). و پس از آن چالش اصلی یکپارچه‌سازی، تبادل و جمع‌آوری (برای مثال پولش و دیل^{۱۶}، ۲۰۱۵؛ انگیدا و همکاران^{۱۷}، ۲۰۱۸) اطلاعات شد. در حال حاضر یکی از چالش‌های اصلی در حوزه گزارشگری پایداری (جیانگ و همکاران^{۱۸}، ۲۰۱۸؛ پریشلاکویسکی و سیرسی^{۱۹}، ۲۰۱۷) شناسایی ذینفعان و نیاز اطلاعاتی‌شان، پیوند روابط مدیریت و ذینفعان، پوشش انتظارات ذینفعان بر اساس ظرفیت شرکت است. ماس و همکاران^{۲۰} (۲۰۱۶) در پژوهشی به اندازه‌گیری و گزارشگری پایداری شرکتی می‌پردازند، و نشان می‌دهند که اندازه‌گیری مولفه‌ها، عمدتاً بوسیله چشم‌اندازهای داخلی و تصمیمات مدیریتی هدایت می‌شوند آنها اینگونه استدلال می‌کنند که ارزیابی‌های خارجی توسط ذینفعان نیازمند سیستم‌های اطلاعات داخلی برای ارائه اطلاعات است. در نتیجه، فرآیند گزارشگری پایداری مستلزم وجود یک سیستم با عناصر داخلی و خارجی برای طراحی، کاربرد، ارتباط و توسعه بیشتر مولفه‌ها و بخش‌های سیستم‌های اطلاعاتی است. در همین راستا کوهنن و هان^{۲۱} (۲۰۱۷) دریافتند که گزارشگری متعارف و اندازه‌گیری ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی واحد اقتصادی نیازمند یک چارچوب جامع است که می‌توان به تفکیک صنعت از سوی شرکت‌های منتخب ارائه گردد.

از طرفی در ادبیات و مبانی موجود از واژه توازن^{۲۲} با مفاهیم خاص و با هدف مشابه استفاده شده است. در مواردی که کاربرد واژه مشاهده شده است، هدف رسیدن به نقطه ای مناسب برای دو وجه و یا دو بعد مطرح در موضوع مورد بررسی است (سیلوا و همکاران، ۲۰۱۹). در ادامه مفهوم این اصطلاح و تئوری های مرتبط با آن در حوزه های مختلف بیان می گردد. در مقابل الگوهای توازنی مفهوم دیگری به نام الگوهای ترجیحی نیز وجود دارد با این تفاوت که در الگوهای توازنی به دنبال ایجاد مدل بهینه با برقراری تعامل بین گروه های مختلف هستیم به مانند توازن شرکت ها در رابطه با اهرم مالی بهینه که به دنبال برقراری توازن میان منافع و هزینه بدهی ها می باشد، اما در الگوهای ترجیحی به دنبال ارجحیت و اولویت بندی ابزارهای مناسب در جهت برقراری مدل بهینه هستیم مانند ترجیح تامین مالی شرکت در امر سرمایه گذاری با استفاده سود انباشته، بدهی و نهایتاً انتشار اوراق سهام (انگیدا و همکاران، ۲۰۱۸). در این پژوهش به دنبال ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت های شرکت بابت ارائه چارچوب گزارشگری هستیم.

نظریه توازن پایدار مستلزم شناخت دقیق استراتژی و چالش های شرکت در افشاء اطلاعات می باشد از طرفی در این نظریه بایستی انتظارات ذینفعان نیز مد نظر قرار گیرد زیرا در صورتیکه مدل ارائه شده نامتوازن باشد این مهم برای گروه های درگیر پر مخاطره می باشد. در تئوری تعادل استراتژیک توسط دیپ هاوس^{۲۳} (۱۹۹۹) به این مهم اشاره شده که شرکت های متمایز از حد متوسط، عملکرد بالاتری نسبت به شرکت های بسیار متضاد یا بسیار متمایز دارند. به طور کلی شرکت هایی که مزیت رقابتی دارند، باید تا حد ممکن از نظر قانونی متفاوت عمل کنند اما نباید در حدی باشد که محکوم به عدم رعایت قوانین حکومتی شوند زیرا این مهم منجر به از دست دادن مشروعیت کشور می شود (ماکوری^{۲۴}، ۲۰۱۶). در همین راستا مدیران در موقعیت های رقابتی بایستی دارای استراتژی های متفاوتی باشند تا با پوشش دادن خواسته گروه های ذینفع و در نظر گرفتن ظرفیت شرکت اقدام به گزارشگری پایدار نمایند. لازم به ذکر است که مدل توازن وقتی بهینه است که تشابه و تمایز را متعادل کند. این تعادل به مزیت استراتژیک برای شرکت تبدیل می شود (سیلوا و همکاران، ۲۰۱۹). در حوزه الگوهای متوازن و متعادل برابسون از محققینی بوده است که می توان به برخی از تحقیقات وی اشاره نمود: توازن بین ارزش های مورد نظر ذینفعان با عوامل ایجاد و انتقال این ارزش ها، توازن بین معیارهای مالی و غیر مالی در ارزیابی عملکرد، توازن در نگرش کوتاه مدت و بلند مدت سازمان، توازن بین عوامل درون سازمانی و برون سازمانی (برایسون، ترجمه، ۱۳۹۰). همچنین در رابطه با توازن، تئوری بازی ها به واژه تعادل اشاره کرده است در تجزیه و تحلیل مباحث تئوری بازی ها، برای تعیین نقطه تعادل، نیاز بر این است که تمامی مسیرها و استراتژی هایی که از انتخاب استراتژی های دیگر شکل می گیرند، با استفاده از روش بهترین پاسخ مورد ارزیابی قرار گیرند (اعتمادی و همکاران، ۱۳۹۶). در همین راستا تعادل نش^{۲۵} یکی از راهکارهایی می باشد که در آن فرض بر آگاهی هر گروه درگیر در یک مساله است به طور کلی اساس فکری تعادل نش به این شرح است که اگر هر گروه درگیر، استراتژی را انتخاب کند هیچ گروهی نمی تواند با تغییر استراتژی خود در حالی که نفع گروه های دیگر را در نظر گرفته باشد، عمل نماید، سپس مجموعه انتخاب های

استراتژی فعلی و بهره‌مندی مربوطه، تعادل نش را تشکیل می‌دهد (آزبورن^{۲۶}، ۲۰۰۴). در پژوهش‌های موجود کشور صرفاً به ارائه یک چک لیست بابت محاسبه رتبه افشاء پایداری شرکت‌ها بسنده شده است و تاکنون با استفاده از تئوری‌های متوازن، اقدام به ارائه چارچوب گزارشگری در زمینه پایداری مبتنی بر انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت نشده است. بر همین اساس این پژوهش به دنبال این مهم می‌باشد تحقیقات مرتبط در رابطه با موضوع پژوهش به شرح زیر می‌باشد:

فریمن (۱۹۸۴) تصریح کرد که ذینفعان مختلف انتظارات متفاوتی از یک شرکت دارند لذا نقش‌های متفاوتی در روابطشان با شرکت‌ها ایفا می‌کنند. با توجه به عدم یکپارچگی نقش‌ها، نظریه‌های زیادی درباره تعارضات مرتبط با نقش‌های مختلف وجود دارند برخی از این نقش‌ها از جمله نقش اجتماعی، انتظارات هنجاری را به وجود می‌آورد که واحد اقتصادی را ملزم به برآورد انتظارات ذینفع می‌کند.

لوکمن و همکاران^{۲۷} (۲۰۱۰) به مطالعه رابطه بین کیفیت افشاء حاکمیت شرکتی و زیست محیطی با رتبه افشای داوطلبانه اطلاعات پرداختند. بررسی گزارش‌های سالانه ۲۷۵ شرکت مالزیایی در سال ۲۰۰۷ حاکی از این بود که در شرکت‌های با رتبه افشای داوطلبانه اطلاعات کیفیت افشاء زیست محیطی و حاکمیت شرکتی بالا است.

فروست و همکاران^{۲۸} (۲۰۱۲) محدوده‌ای از ذینفعان علاقمند در گزارشات پایداری شرکتی را شناسایی کردند و دریافته‌اند اگرچه ذینفعان به طور انحصاری در فرآیند اقدامات پایداری شرکتی و افشاء آن شرکت نداشته‌اند اما در مورد افشاء مولفه‌های گزارشگری پایداری شرکتی مشارکت قابل ملاحظه‌ای داشته‌اند.

کراتن^{۲۹} (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای بیان نمود طرح‌های پایداری باعث می‌گردد ساختار و روابط هدایت و کنترل شرکت‌ها به سمت عملکرد منصفانه توأم با مسئولیت‌پذیری و در نظر گرفتن ویژگی‌های اخلاق در قبال همه ذینفعان سوق داده شود. توسعه سطح گزارشگری از طریق ارائه گزارش‌های پایداری باعث ارتقاء شفافیت گزارشگری، کاهش رسوایی‌های مالی و بازگرداندن اعتماد ذینفعان (از جمله سرمایه‌گذاران) به گزارش‌های مالی می‌گردد.

آکتاس و همکاران^{۳۰} (۲۰۱۷) اهمیت مشارکت ذینفعان در کل فرآیندهای حسابداری و ارائه گزارشگری پایداری را بررسی کردند و دریافته‌اند که ذینفعان به مواردی از جمله توسعه طرح‌های استراتژیک مرتبط با پایداری، اندازه‌گیری عملکرد پایداری و گزارشات آن علاقمند می‌باشند.

مانز روسی و همکاران^{۳۱} (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر بر گزارشگری پایداری در کشورهای اروپایی پرداختند نتایج تحقیق آنها نشان داد که شرکت‌ها تمایل فزاینده‌ای به مسئله گزارشگری پایداری نشان داده‌اند و بر سه عنصر محیط زیست، کارکنان و اجتماع تأکید زیادی داشته‌اند.

سیلوا و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی انتظارات ذینفعان در مورد سنجش عملکرد پایداری شرکتی پرداختند. در این پژوهش به صورت نظام مند انتظارات بیان شده در مطالعات دانشگاهی دسته بندی شد و به شکلی انتقادی، شکاف بین انتظارات ذینفعان و عملکرد شرکت در حوزه پایداری شرکتی مورد بررسی

قرار گرفت. نتیجه پژوهش حاکی از آن است که انتظارات ذینفعان به ندرت به صورت ویژه مورد توجه قرار گرفته لذا بین عملکرد شرکت و انتظارات ذینفعان تفاوت معناداری وجود دارد.

برام و پیترز^{۳۲} (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی عملکرد پایداری شرکت و گزارشات پایداری: نقش حسابداری در حوزه توسعه پایدار پرداختند آنها در این پژوهش ابتدا بر اساس نظر خواهی از ذینفعان بابت مولفه های سازمان گزارشگری جهانی، به الگویی بابت گزارشگری پایداری دست یافتند و در ادامه دریافتهند کشورهایی که اهمیت بیشتری برای ذینفعان قائل هستند، شرکت هایشان، عملکرد پایداری مطلوب تری داشته و فرایندهای حسابداری در این شرکت ها از شفافیت بسیار بیشتری برخوردار است. علاوه بر این مشخص شد که ویژگی های خاص هر شرکت در تعیین سهم حسابداری در توسعه پایدار نقش دارند.

آدامز و سایهاس^{۳۳} (۲۰۲۱) در پژوهشی به صورت انتقادی هماهنگی هایی را که در چارچوب ها و استانداردهای گزارشدهی پایداری در طول همه گیری کووید-۱۹ رخ داده را مورد بررسی قرار دادند. آنها در این پژوهش دریافتهند که بایستی گزارشدهی پایداری و تجزیه و تحلیل اطلاعات زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی (ESG) را ساده سازی کرده و تنظیم استاندارد گزارشگری به یک نهاد بخش خصوصی منتقل شود. زیرا در حال حاضر برای گزارشدهی پایداری به تحقیقات دانشگاهی و دیدگاه های دست اندرکاران حوزه پایداری شرکتی توجه نمی شود.

طالب نیا و همکاران (۱۳۹۱) برای اولین بار در ایران به ارزیابی کمیت و ماهیت افشاء اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که شرکت های ایرانی ترجیح می دهند اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی را در گزارش هیات مدیره و به شکل اطلاعات اختیاری افشاء کنند. هم چنین پژوهشگران یافتند که بیشترین افشاء زیست محیطی و اجتماعی در بخش منابع انسانی است و شرکت های ایرانی تمایل دارند اخبار بی طرفانه سپس اخبار خوب را بیشتر از اخبار بد افشاء کنند.

فخاری و همکاران (۱۳۹۴)، در بررسی عوامل موثر بر گزارشگری پایداری شرکت ها دریافتهند پایداری دارای سه بعد اساسی است: (۱) قابلیت سوددهی اقتصادی (۲) مسئولیت اجتماعی (۳) مسئولیت محیطی. اگرچه ممکن است بین این ابعاد توازن و همگونی وجود داشته باشد، اما عموماً مسئولیت و پاسخگویی اجتماعی کارکنان، جامعه و سایر ذینفعان و محیطی باعث افزایش اعتماد به سازمان و در نتیجه به ایجاد حس مطلوب برای تجارت و کسب و کار منجر می شود.

چناری بوکت و بنی مهد (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی پایداری شرکتی: راهبردی تئوریک و یکپارچه با رویکرد دستوری و عمل گرا پرداختند آنها در این مطالعه تلاش کردند تا خلأ موجود را با پیشنهاد چارچوبی شامل چهار راهبرد یکپارچه مانند تلفیق تئوری پایداری، خلق ارزش سهام پایدار، بهبود مستمر عملکرد و گزارشگری و اطمینان بخشی عملکرد پایداری پر کنند تا هر یک از این چهار رویکرد برای پژوهش های پایداری در آتی به کار رود.

ستایش و مهتری (۱۳۹۸) در مقاله‌ای به بررسی چارچوبی برای کلیات مبانی نظری گزارشگری یکپارچه در ایران پرداختند نتایج حاصل از تحلیل عاملی نشان داد که هدف اصلی گزارش‌های یکپارچه، ارائه اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری ذینفعان است. در این پژوهش تحلیل گران مالی و مرجع پذیرش اوراق بهادار در کنار سرمایه‌گذاران و سهامداران از ذینفعانی هستند که برای آنها اهم ویژگی‌های کیفی اطلاعات حائز اهمیت است. پارسیان و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی شناسایی شاخص‌های افشای داوطلبانه و نظام راهبری شرکتی؛ شکاف بین وضعیت موجود و مورد انتظار پرداختند. یافته‌های پژوهش آنها نشان می‌دهد که بین وضعیت موجود و مورد انتظار شاخص‌های افشای داوطلبانه اطلاعات و همچنین نظام راهبری شرکتی تفاوت معناداری وجود دارد.

عبدی و همکاران (۱۳۹۸) به طراحی الگوی منسجم گزارشگری پایداری شرکتها پرداختند. نتایج تحقیق آنها نشان داد گزارشگری پایداری شرکتها، می‌تواند پیامدهایی از قبیل افزایش اعتماد اجتماعی، افزایش کیفیت زندگی انسان‌ها، حفظ محیط زیست برای نسل‌های آتی، رشد بازار سرمایه و افزایش کیفیت گزارشگری را در پی داشته باشد. یافته‌های این پژوهش می‌تواند به توسعه این نوع گزارش در ایران کمک نماید.

مهرانی و شاکری طاهری (۱۳۹۹) در مقاله‌ای به تدوین چارچوب گزارشگری پایداری شرکتی پرداختند آنها با مطالعه ادبیات نظری موضوع و ارزیابی مدل‌ها و استانداردهای موجود در تحقیقات مختلف و در نظر گرفتن شرایط محیطی شرکت‌های ایرانی و کسب نظرات خبرگان، مدل اشاعه گزارشگری پایداری شرکتی در ایران را تدوین و محرک‌ها و عوامل موثر بر بکارگیری و اشاعه این نوع گزارشگری را مشخص و ضریب تاثیر و اهمیت عوامل را تبیین نمودند.

مشایخ و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با کیفیت اطلاعات حسابداری و گزارش حسابرس پرداختند. یافته‌های پژوهش آنها نشان می‌دهد که با افزایش افشای مسئولیت اجتماعی، کیفیت اطلاعات حسابداری بهبود می‌یابد و اظهار نظر حسابرس با احتمال بیشتری مقبول می‌گردد.

عباسی استمال و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی تحلیل شکاف فازی عوامل افشاء اطلاعات مربوط به حسابداری توسعه پایدار با رویکرد آمیخته در ایران پرداختند. نتایج پژوهش آنها بیانگر این بود که با افشاء شاخص‌های اطلاعات مربوط به حسابداری توسعه پایدار، مدیران و سیاست‌گذاران امور شرکتی می‌توانند با تدوین سیاست‌ها و رهنمودهایی مناسب در حوزه حسابداری توسعه پایدار و افشای هر چه بیشتر آنها در گزارش‌های مالی، اطلاعات شفاف‌تری را در اختیار ذینفعان قرار دهند، که در نهایت باعث عملکرد پایدار شرکت‌ها در بلندمدت شود.

پورخانی ذاکله بری و جهانشاد (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان ارائه الگو برای افشاء پایداری شرکتی و ارزیابی عوامل مرتبط با تئوری مشروعیت بر گزارشگری آن، دریافتند از مجموع ۱۶۹ مؤلفه مورد بررسی، ۸۰ مؤلفه برای الگوی پایداری شرکتی بسیار ضروری و ضروری است. همچنین حساسیت شرکت در صنعت بر

شاخص کل پایداری شرکتی، افشاء از جنبه اقتصادی، محیطی و اجتماعی تأثیر مستقیم دارد اما بر افشاء پایداری از جنبه عمومی تأثیر ندارد. مکان شرکت بر افشاء پایداری شرکتی از جنبه اجتماعی تأثیر مستقیم دارد اما بر شاخص کل پایداری شرکتی، افشاء از جنبه عمومی، اقتصادی و محیطی تأثیر ندارد. نهایتاً عمر شرکت بر شاخص کل و تمامی جنبه‌های پایداری شرکتی تأثیر مستقیم دارد.

۳- سوال پژوهش

مطابق مبانی نظری و نظریه‌های بیان شده، سؤال پژوهش حاضر بدین شرح است:
چارچوب گزارشگری پایداری شرکتی که بتواند بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت توازن ایجاد نماید، چگونه است؟

۴- روش شناسی پژوهش

۴-۱- روش تحقیق

تحقیق حاضر به تعبیر مالکم اسمیت^{۳۴} (۲۰۰۳) از نوع پژوهش‌های تجربی، پیمایشی (پارسیان و همکاران، ۱۳۹۸) و کیفی (استخراج الگوی پایداری شرکتی با استفاده تئوری توازن) است. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی می‌باشد. برای تعیین شاخص‌ها و مولفه‌های پایداری شرکتی از پرسشنامه مبتنی بر اساس استاندارد G4 و نظرات خبرگان (روش دلفی) استفاده شده و برای سنجش مقدار انتظارات ذینفعان از نظر مدیران، مشارکت‌کنندگان در بازار، حساب‌رسان مستقل و داخلی، استادان دانشگاه و دانشجویان دکترا (به عنوان نمایندگان ذینفعان) استفاده گردیده است. جهت بررسی مدل از روش‌های آلفا کرونباخ، پایایی ترکیبی، اشتراکی و روایی همگرا و برای برازش مدل از بارهای عاملی، معناداری مسیر و نهایتاً آزمون تی زوجی استفاده شده است. برای جمع‌بندی داده‌ها و محاسبات مورد نیاز از صفحه‌گسترده اکسل و برای تجزیه و تحلیل نهایی از جدیدترین نسخه نرم‌افزارهای SPSS و SmartPLS استفاده گردیده است. لازم به ذکر است که در این پژوهش از نظر ۲۸ خبره برای معتبرسازی چک لیست پایداری شرکتی و از نظر ۱۱۴ نفر پاسخ‌دهنده برای میزان انتظارات ذینفعان استفاده می‌شود. شرایط انتخاب خبرگان این است که از اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها با رتبه دانشیار و بالاتر باشند و در زمینه مسئولیت اجتماعی و گزارشگری پایداری، تحقیقاتی انجام داده باشند. در این پژوهش پس از شناسایی شکاف بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت در بخش‌های پایداری شرکتی، قرار است با استفاده از تئوری‌های تعاملی و توازنی اقدام به تحلیل شکاف و ارائه چارچوب گزارشگری پایداری مبتنی بر ایجاد توازن شود.

۲-۴- جامعه و نمونه آماری

دوره زمانی پژوهش حاضر سال ۱۳۹۹ و جامعه آماری آن شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که در جدول ۱ توزیع فراوانی مربوط به نمونه گیری (غربالگری) ارائه شده است.

جدول ۱: شرایط انتخاب و تعداد شرکت‌ها

شرکت‌ها	شرایط نمونه‌گیری (غربالگری)
۵۰۲	کل شرکت‌های مورد بررسی پذیرفته شده در بورس
	کسر می‌شود:
۱۲۸	بانکها، بیمه و واسطه‌گری مالی و هلدینگ‌ها (شرکت‌های سرمایه‌گذاری، لیزینگ)
۶۳	شرکت‌های با وقفه معاملاتی بیش از سه ماه و تغییر در دوره مالی
۷۱	شرکت‌های دارای سال مالی غیر ۲۹ اسفند
۱۰۲	نداشتن اطلاعات در دوره زمانی مورد نظر پژوهش
۱۳۸	تعداد نمونه آماری نهایی

منبع: «یافته‌های پژوهشگر»

۳-۴- نحوه دسترسی به الگوی متوازن

در این پژوهش برای ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت‌های شرکت از الگوی زیر استفاده می‌شود. لازم به ذکر است در این الگو از تئوری‌های برایسون (۱۳۹۰) و سیلوا و همکاران (۲۰۱۹) در رابطه با توازن استراتژیک و جان نش^{۳۵} (۱۹۴۴) بابت تعادل نش در تئوری بازی‌ها استفاده شده است. در این الگوی ماتریسی، استراتژی‌های گروه‌های درگیر در قالب یک جدول ارائه می‌گردد و استراتژی‌های هر گروه به صورت مجزا در مقابل استراتژی‌های دیگر ارائه می‌گردد که به شرح زیر است:

جدول ۲- Error! No text of specified style in document. - افشای پایداری شرکتی

استراتژی‌های شرکت‌های منتخب در افشای مولفه پایداری شرکتی			
استراتژی‌های افشای مولفه پایداری شرکتی	*ACE	ADE	استراتژی‌های افشای مولفه پایداری شرکتی از دیدگاه
	ACF	ADF	
	*BCE	*BCF	
	BDE	BDF	

* نقاط استراتژی متوازن

منبع: یافته‌های پژوهشگر

استراتژی های افشاء پایداری شرکتی

- شرکت مولفه را افشاء نکرده (A)، مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته شده (C)، مولفه در شرکتهای منتخب افشاء شده (E)
- شرکت مولفه را افشاء نکرده (A)، مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته شده (C)، مولفه در شرکتهای منتخب افشاء نشده (F)
- شرکت مولفه را افشاء کرده (B)، مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته شده (C)، مولفه در شرکتهای منتخب افشاء شده (E)
- شرکت مولفه را افشاء کرده (B)، مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته نشده (D)، مولفه در شرکتهای منتخب افشاء شده (E)
- شرکت مولفه را افشاء نکرده (A)، مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته نشده (D)، مولفه در شرکتهای منتخب افشاء شده (E)
- شرکت مولفه را افشاء نکرده (A)، مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته نشده (D)، مولفه در شرکتهای منتخب افشاء نشده (F)
- شرکت مولفه را افشاء کرده (B)، مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته شده (C)، مولفه در شرکتهای منتخب افشاء نشده (F)
- شرکت مولفه را افشاء کرده (B)، مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته نشده (D)، مولفه در شرکتهای منتخب افشاء نشده (F)

پس از اینکه به ازای گروه های درگیر، استراتژی ها مشخص گردید حال بایستی نقاطی را که توازن ایجاد می گردد را شناسایی نماییم در این پژوهش فرض بر این است که اگر شرکت مولفه را افشاء نکرده باشد (A) اما مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته شده (C) باشد بایستی بررسی گردد که آیا مولفه در شرکتهای منتخب افشاء شده (E) است یا خیر (F)، در صورتیکه مولفه افشاء شده باشد آن مولفه جزء مولفه های متوازن در نظر گرفته می شود در غیر اینصورت خیر. همچنین اگر شرکت مولفه را افشاء کرده (B) باشد و مولفه از دیدگاه ذینفع برای افشاء در نظر گرفته شده (C) باشد چه مولفه در شرکتهای منتخب افشاء شده (E) باشد و چه افشاء نشده باشد (F) آن مولفه نیز جزء مولفه های متوازن در نظر گرفته می شود. به بیان دیگر زمانی از شرکت های منتخب بابت داوری استفاده می شود که بین عملکرد شرکت و انتظار ذینفع تعارض وجود داشته باشد. لازم به ذکر است استراتژی های شرکت در افشاء مولفه پایداری شرکتی به صورتی است که اگر یک چهارم (۲۵٪) شرکت های نمونه، مولفه را افشاء کرده باشند B در نظر گرفته می شود در غیر اینصورت (اگر سه چهارم (۷۵٪) از شرکت های نمونه، مولفه را افشاء نکرده اند) A در نظر گرفته می شود. همچنین نحوه شناسایی شرکت های منتخب در هر صنعت به این صورت است، شرکتهای با بالاترین امتیاز افشاء پایداری

شرکتی (به طور متوسط) به عنوان شرکت منتخب در آن صنعت شناخته می شوند لذا برای هر صنعت یک شرکت منتخب انتخاب شده است. پس از شناسایی شرکت منتخب در هر صنعت، اگر یک چهارم (۲۵٪) شرکت های منتخب، مولفه را افشاء کرده باشند E در نظر گرفته می شود در غیر اینصورت (اگر سه چهارم (۷۵٪) از شرکت های منتخب، مولفه را افشاء نکرده اند) F در نظر گرفته می شود.

۵- یافته های پژوهش

۱-۱- یافته های توصیفی

در این پژوهش برای تعیین مولفه های پایداری شرکتی از نظرات خبرگان استفاده شده، لازم به ذکر است که از ۵۳ نخبه اقدام به نظرخواهی شد اما ۲۸ نخبه در هر دو مرحله نظرخواهی شرکت کردند. به طور کلی بررسی داده های جمعیت شناختی نشان داد که تمامی خبرگان منتخب دارای مدرک تحصیلی دکترا بوده اند. و میانگین تجربه کاری آنها ۱۷/۵ سال و میانگین سنی آنها ۴۳/۵ سال بوده همچنین از لحاظ جنسیت ۴۲/۸۶ درصد خبرگان زن و ۵۷/۱۴ درصد مرد بوده اند. همچنین برای سنجش مقدار انتظارات ذینفعان نیز از نظر مدیران، مشارکت کنندگان در بازار، حسابرسان مستقل و داخلی، استادان دانشگاه و دانشجویان دکترا (به عنوان نمایندگان ذینفعان) استفاده گردیده است که برای این مهم نیز از ۱۸۰ پرسش شونده، صرفاً ۱۱۴ پرسشنامه سالم گردآوری شد که نتایج آن به شرح جدول ۳ می باشد.

جدول ۳- نتایج آمار توصیفی نمایندگان پرسشنامه پایداری شرکتی

جنسیت	درصد	زمینه کاری	درصد	مقطع تحصیلی	درصد	تجربه کاری	درصد
مرد	۸۲/۵	حسابداری	۳۳/۳	کارشناسی	۸/۸	کمتر از ۵	۱۴/۹
زن	۱۷/۵	حسابرسی مستقل	۱۲/۳	کارشناسی ارشد	۶۱/۴	۵-۱۰	۲۵/۴
-	-	حسابرسی داخلی	۱۱/۴	دکترای تخصصی	۲۹/۸	۱۰-۱۵	۳۳/۳
-	-	مدیریت مالی	۲۳/۷	-	-	۱۵-۲۰	۱۱/۴
-	-	استادان دانشگاه و دانشجو	۱۹/۳	-	-	۲۰-۲۵	۵/۳
-	-	-	-	-	-	بیش از ۲۵	۹/۶
جمع	۱۰۰	جمع	۱۰۰	جمع	۱۰۰	جمع	۱۰۰

منبع: یافته های پژوهشگر

۵-۲- یافته های پرسشنامه خبرگان و نمایندگان ذینفعان

در این پژوهش ابتدا برای دسترسی به الگوی پایداری شرکتی از پرسشنامه استاندارد G4 استفاده شده است. این پرسشنامه شامل دو بخش بوده که در بخش اول اطلاعات شخصی و بخش دوم شامل ۱۶۹ مولفه بود که

در آن از همه اعضاء گروه خبرگان خواسته شده میزان ضرورت افشاء معیارهای ذکر شده را بر اساس مقیاس پنج درجه ای از ۱ تا ۵ تعیین نمایند به طوری که عدد ۱ بیان کننده حداقل ضرورت و عدد ۵ بیشترین ضرورت بود. همچنین برای پرسشنامه نمایندگان ذینفعان نیز از چارچوب طیف نه گزینه ای لیکرت استفاده شده به این صورت که در این سناریو، مولفه های مورد نظر خبرگان برای اندازه گیری وضع مورد انتظار ذینفعان به کار گرفته شده است، در ادامه نتایج حاصل از آزمون آلفا کرونباخ، پایایی اشتراکی، ترکیبی و روایی همگرا هر دو پرسشنامه خبرگان و نمایندگان ذینفعان به شرح زیر ارائه می گردد.

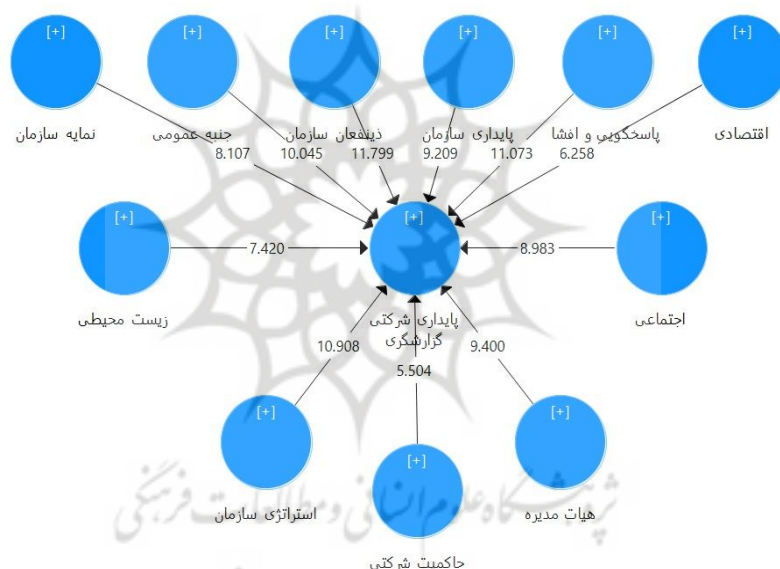
جدول ۴- نتایج آزمون پایایی و روایی برای هر یک از مولفه های پایداری شرکتی پرسشنامه نخبگان و نمایندگان ذینفعان

AVE (میانگین واریانس های استخراجی)		CR (پایایی ترکیبی)		Rho-A (پایایی اشتراکی)		آلفای کرونباخ		پایداری شرکتی
نمایندگان ذینفعان	نخبگان	نمایندگان ذینفعان	نخبگان	نمایندگان ذینفعان	نخبگان	نمایندگان ذینفعان	نخبگان	
۰/۵۵۵	۰/۵۶۰	۰/۸۹۲	۰/۷۱۳	۰/۸۸۲	۰/۷۱۰	۰/۸۶۹	۰/۷۱۸	اجتماعی
۰/۷۳۵	۰/۵۵۹	۰/۸۹۳	۰/۷۶۷	۰/۸۱۹	۰/۸۸۰	۰/۸۱۹	۰/۷۴۰	استراتژی سازمان
۰/۵۴۹	۰/۶۶۳	۰/۸۵۷	۰/۸۰۲	۰/۸۰۳	۰/۸۷۳	۰/۷۸۹	۰/۸۲۹	اقتصادی
۰/۶۹۰	۰/۷۵۱	۰/۸۶۹	۰/۷۰۶	۰/۸۳۲	۰/۷۵۴	۰/۷۸۳	۰/۷۸۴	جنبه عمومی
۰/۵۳۷	۰/۶۰۲	۰/۸۷۳	۰/۷۰۸	۰/۸۳۳	۰/۷۴۳	۰/۸۲۴	۰/۷۹۶	حاکمیت شرکتی
۰/۷۳۵	۰/۵۵۴	۰/۹۱۷	۰/۷۴۲	۰/۸۸۵	۰/۷۲۲	۰/۸۷۹	۰/۷۴۱	ذینفعان سازمان
۰/۵۸۷	۰/۵۵۱	۰/۸۸۶	۰/۷۰۴	۰/۸۶۸	۰/۷۱۶	۰/۸۷۳	۰/۸۱۹	زیست محیطی
۰/۵۵۱	۰/۶۴۱	۰/۸۹۸	۰/۷۱۱	۰/۸۸۲	۰/۷۵۶	۰/۸۷۴	۰/۷۴۹	نمایه سازمان
۰/۵۶۴	۰/۵۹۶	۰/۸۸۶	۰/۷۵۸	۰/۸۷۱	۰/۸۲۹	۰/۸۶۱	۰/۷۵۹	هیات مدیره
۰/۶۹۰	۰/۵۲۹	۰/۸۶۹	۰/۷۲۳	۰/۸۰۴	۰/۷۲۸	۰/۷۷۷	۰/۷۸۲	پاسخگویی و افشاء اطلاعات
۰/۵۳۲	۰/۷۳۸	۰/۸۷۱	۰/۷۲۸	۰/۸۴۴	۰/۸۴۵	۰/۸۲۳	۰/۷۳۱	پایداری سازمان

منبع: یافته های پژوهشگر

در ابتدا با توجه به اینکه ضرایب آلفای کرونباخ به دست آمده بیشتر از ۰/۷ می باشد می توان گفت پایایی پرسشنامه ها در سطح عالی می باشد. از طرفی شاخص پایایی اشتراکی و ترکیبی معیار ارزیابی برازش درونی مدل است و به میزان سازگاری سوالات مربوط به سنجش هر عامل اشاره دارد. مقادیر این دو آماره، اگر از ۰/۶

بیشتر باشد؛ یعنی پایایی مشترک و مرکب مدل مناسب است. همان طور که در جدول ۴ نمایش داده شده است همه عوامل از این نظر دارای پایایی مطلوب بودند (نائلی و برنستین^{۳۶}، ۱۹۹۴). نهایتاً روایی همگرا معیاری است که برای برازش مدل های اندازه گیری در روش پی ال اس به کار برده می شود. معیار میانگین واریانس استخراجی نشان دهنده میانگین واریانس به اشتراک گذاشته شده بین هر کدام از ابعاد سازه و گوپه های مرتبط با آن است. طبق نظر مگنز و همکاران^{۳۷} (۱۹۹۶) مقدار ملاک برای سطح قبولی این شاخص، ۰/۴ به بالا می باشد (داوری و رضازاده^{۳۸}، ۲۰۱۳). نتایج این معیار برای متغیرهای آشکار پژوهش در جدول ۴ نشان داده شده است. همانگونه که مشخص است، تمامی مقادیر میانگین واریانس استخراجی مربوط به سازه ها از مقدار ۰/۴ بیشتر بوده و این مطلب مؤید این امر است که روایی همگرایی پرسشنامه در حد قابل قبول است.

شکل ۱- معناداری مولفه های پایداری شرکتی پرسشنامه نخبگان

منبع: یافته های پژوهشگر

شکل ۱ نشان دهنده بارهای عاملی مولفه های پایداری شرکتی پرسشنامه نخبگان می باشد بر همین اساس اگر بار عاملی هر شاخص با سازه خود دارای مقدار t بالاتر از $1/96$ و برابر و بیشتر از مقدار $0/4$ باشد در این صورت مولفه ها برای شاخص های مورد نظر از دقت لازم برای اندازه گیری آن سازه یا صفت مکنون برخوردار

است (نائلی و برنستین، ۱۹۹۴). در ادامه نتایج حاصل از آزمون دلفی که از مجموع ۱۶۹ مولفه مورد بررسی، ۸۵ مولفه برای الگوی پایداری شرکتی بسیار ضروری و ضروری (بیش از ۵۰٪) تشخیص داده شده، ارائه گردیده است. ضریب کندال مربوطه برای تعیین میزان اجماع نظر میان اعضای پاسخ دهندگان بر اساس جدول ۵ قابل مشاهده است:

جدول ۵- نتایج آزمون ضریب کندال برای بررسی میزان اجماع حاصل از نظر پاسخ دهندگان

تعداد خبرگان (۲۸ نفر)	(مرحله اول)	(مرحله دوم)
ضریب کندال	۰/۱۶۸	۰/۷۷۲
ضریب خی دو	۱۱/۵۸۹	۳۷۰۵/۱۲۲
درجه آزادی	۱۶۹	۱۶۸
بازه اطمینان	۰/۰۶۸	۰/۰۰۰

منبع: یافته های پژوهشگر

از آنجایی که مرحله دلفی برای دو بار تکرار شد در دور دوم توافق بین خبرگان حاصل شد (ضریب کندال=۰/۷۷۲) این میزان نشان دهنده سطح اجماع بالا در نظرات میان پاسخ دهندگان جهت تعیین ضرورت مولفه های پایداری شرکتی است. در ادامه یافته های ۱۱۴ پرسشنامه نمایندگان ذینفعان بابت اندازه گیری میزان انتظارات آنها به شرح زیر می باشد:

جدول ۶- نتایج تحلیل عامل تأییدی مولفه های پایداری شرکتی (پرسشنامه نمایندگان ذینفعان)

مولفه ها	سؤالات	بار عاملی	آماره t	مولفه ها	سؤالات	بار عاملی	آماره t
نمایه سازمان	۱	۰/۸۷۶	۳۴/۸۰۴	پاسخگویی و افشاء اطلاعات	۴۵	۰/۸۸۱	۲۲/۲۱۲
	۲	۰/۷۱۹	۱۴/۲۴۵		۴۶	۰/۷۵۴	۱۲/۴۲۱
	۳	۰/۶۹۹	۱۰/۲۳۰		۴۷	۰/۸۵۲	۲۴/۷۷۷
	۴	۰/۵۶۷	۹/۹۸۱	جنبه عمومی	۴۸	۰/۸۷۷	۳۴/۲۹۸
	۵	۰/۷۲۴	۱۸/۴۹۸		۴۹	۰/۷۴۳	۱۰/۱۷۱
	۶	۰/۶۸۲	۱۴/۲۱۴		۵۰	۰/۸۶۵	۲۶/۵۱۸
	۷	۰/۶۲۹	۱۲/۱۴۷		۵۱	۰/۸۹۸	۳۹/۵۲۲
	اقتصادی	۸	۰/۶۱۰	۸/۹۷۸	۵۲	۰/۷۱۰	۱۱/۹۰۲
		۹	۰/۶۱۸	۱۱/۲۴۳	۵۳	۰/۷۳۵	۱/۱۴۴
		۱۰	۰/۶۴۹	۱۰/۱۷۶	۵۴	۰/۷۰۷	۱۲/۷۷۷
		۱۱	۰/۴۴۵	۴/۵۶۷	۵۵	۰/۶۲۹	۸/۴۱۶
۱۲		۰/۸۹۸	۴۵/۴۶۳	زیست محیطی	۵۶	۰/۸۱۸	۹/۹۸۱

مؤلفه ها	سؤالات	بار عاملی	آماره t	مؤلفه ها	سؤالات	بار عاملی	آماره t
حاکمیت شرکتی	۱۳	۰/۸۱۸	۲۴/۰۲۵	۵۷	۵۷	۰/۵۲۹	۶/۰۸۴
	۱۴	۰/۸۵۵	۳۱/۶۲۸	۵۸	۵۸	۰/۵۸۴	۵/۴۵۶
	۱۵	۰/۸۹۵	۴۴/۷۸۸	۵۹	۵۹	۰/۴۲۹	۲/۵۸۶
	۱۶	۰/۷۲۱	۱۲/۹۵۹	۶۰	۶۰	۰/۵۵۵	۵/۸۷۶
	۱۷	۰/۷۵۴	۱۵/۱۱۶	۶۱	۶۱	۰/۴۲۴	۳/۲۷۵
	۱۸	۰/۶۶۷	۱۱/۱۴۹	۶۲	۶۲	۰/۵۶۶	۵/۸۴۱
	۱۹	۰/۶۶۷	۱۱/۲۷۹	۶۳	۶۳	۰/۴۷۷	۴/۵۳۷
	۲۰	۰/۶۶۵	۱۱/۸۳۲	۶۴	۶۴	۰/۵۲۷	۶/۲۰۹
	۲۱	۰/۹۱۱	۵۹/۹۱۲	۶۵	۶۵	۰/۳۱۶	۱/۰۵۶
ذینفعان سازمان	۲۲	۰/۸۲۹	۲۳/۱۵۴	۶۶	۶۶	۰/۴۲۸	۲/۶۷۸
	۲۳	۰/۸۳۶	۲۲/۴۰۶	۶۷	۶۷	۰/۶۰۷	۶/۸۸۲
	۲۴	۰/۸۵۰	۳۰/۲۶۱	۶۸	۶۸	۰/۴۰۲	۳/۸۰۳
	۲۵	۰/۸۶۸	۲۶/۳۱۲	۶۹	۶۹	۰/۵۸۳	۶/۵۸۲
پایداری سازمان	۲۶	۰/۶۴۳	۸/۱۴۳	۷۰	۷۰	۰/۵۱۲	۵/۱۷۷
	۲۷	۰/۷۴۵	۱۲/۷۷۲	۷۱	۷۱	۰/۴۴۲	۴/۶۳۱
	۲۸	۰/۷۴۳	۱۴/۶۲۶	۷۲	۷۲	۰/۵۲۱	۶/۰۸۷
	۲۹	۰/۶۰۴	۷/۱۶۶	۷۳	۷۳	۰/۶۳۷	۷/۶۸۳
	۳۰	۰/۷۴۴	۱۵/۰۷۹	۷۴	۷۴	۰/۵۷۰	۶/۰۶۳
	۳۱	۰/۸۱۶	۱۷/۲۶۰	۷۵	۷۵	۰/۲۸۴	۰/۹۵۸
هیات مدیره	۳۲	۰/۵۷۱	۶/۷۵۱	۷۶	۷۶	۰/۶۴۶	۹/۰۸۱
	۳۳	۰/۶۹۲	۱۰/۴۵۰	۷۷	۷۷	۰/۳۲۵	۱/۰۸۱
	۳۴	۰/۶۳۶	۹/۵۳۲	۷۸	۷۸	۰/۷۲۷	۱۳/۶۶۳
	۳۵	۰/۷۰۷	۱۶/۱۹۱	۷۹	۷۹	۰/۷۰۴	۱۳/۷۳۴
	۳۶	۰/۶۵۰	۱۱/۳۹۰	۸۰	۸۰	۰/۲۹۸	۰/۹۷۸
	۳۷	۰/۶۵۵	۱۲/۱۵۹	۸۱	۸۱	۰/۲۸۶	۰/۹۶۰
	۳۸	۰/۵۸۶	۷/۰۶۷	۸۲	۸۲	۰/۲۴۲	۰/۸۹۱
	۳۹	۰/۵۵۰	۷/۶۱۴	۸۳	۸۳	۰/۲۹۰	۰/۹۶۸
	۴۰	۰/۵۵۲	۷/۴۰۸	۸۴	۸۴	۰/۷۴۴	۱۳/۳۰۷
	۴۱	۰/۴۸۴	۳/۳۷۷	۸۵	۸۵	۰/۲۵۴	۰/۸۹۹
	۴۲	۰/۵۵۸	۷/۴۳۵				
	۴۳	۰/۴۳۷	۴/۸۹۷				
	۴۴	۰/۵۱۸	۶/۳۲۱				

منبع: یافته های پژوهشگر

بر اساس نتایج جدول ۶ تمامی نشانگر (مولفه) های (۸۵ مولفه گزارشگری پایداری از دید ذینفعان) سازه‌های مورد مطالعه، غیر از ۸ مولفه مشخص شده دارای آماره t بیشتر از ۱/۹۶ و مقادیر بارهای عاملی بیشتر از ۰/۴ است این مهم موید این است که مولفه‌ها از اهمیت لازم برای اندازه‌گیری سازه‌های خود برخوردار هستند بر همین اساس می توان گفت از دیدگاه نمایندگان ذینفعان نیز انتظار افشاء مولفه‌های مندرج در جدول بالا وجود دارد. در ادامه نتایج حاصل از افشای مولفه‌های پایداری شرکتی در حالت وضعیت موجود و وضعیت مورد انتظار به شرح زیر ارائه می گردد.

۵-۳- یافته‌های مرتبط با الگوی متوازن

در جدول ۷ منظور از وضعیت موجود در واقع افشاء ۸۵ مولفه مورد نظر خبرگان بوده است به این صورت که اگر افشاء مولفه مورد نظر توسط شرکت‌ها انجام شده باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر تعلق می گیرد. و منظور از وضعیت مورد انتظار میانگین وزنی انتظارات پاسخ دهندگان برای هر گروه از مولفه‌ها پایداری می باشد. در ادامه به تجزیه و تحلیل شکاف بین وضع موجود و مورد انتظار شاخص‌ها و مولفه‌های افشاء پایداری شرکتی (الگوی منتج شده از منظر خبرگان) پرداخته شده است. برای بررسی شکاف بین وضعیت موجود و مورد انتظار از آزمون t زوجی استفاده شده است. قبل از استفاده از آزمون، پیش شرط این آزمون، یعنی تساوی واریانس‌های دو گروه توسط آزمون لوین مورد بررسی قرار گرفته که نتایج آن در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷- نتایج حاصل از افشای مولفه‌های پایداری شرکتی

وضعیت مورد انتظار (مقادیر درصدی)	وضعیت موجود (مقادیر درصدی)	بخش‌های پایداری شرکتی
۱۰۰	۹۴/۷۸	نمایه سازمان
۱۰۰	۳۸/۶۷	استراتژی سازمان
۱۰۰	۳۲/۰۲	حاکمیت شرکتی
۱۰۰	۱۶/۱۲	ذینفعان سازمان
۱۰۰	۱۶/۲۲	پایداری سازمان
۱۰۰	۴۱/۴۹	هیات مدیره
۱۰۰	۱۳/۵۰	پاسخگویی و افشاء
۱۰۰	۳۵/۶۹	جنبه عمومی
۸۰	۲۸/۴۱	اقتصادی
۹۰	۱۸/۴۷	زیست محیطی
۴۰	۸/۰۴	اجتماعی

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۸- نتایج آزمون زوجی

بخش های پایداری شرکتی	وضعیت موجود	وضعیت مورد انتظار	اختلاف میانگین	سطح معناداری	آماره t	حد پایین	جد بالا
نمایه سازمان	۰/۹۴۷	۱	-۰/۰۵۳	۰/۳۰۱	-۱/۰۹۴	-۰/۰۶۱	-۰/۰۴۲
استراتژی سازمان	۰/۳۸۶	۱	-۰/۶۱۴	۰/۰۰۰	-۲۱/۲۷۸	-۰/۶۷۰	-۰/۵۵۶
حاکمیت شرکتی	۰/۳۲۰	۱	-۰/۶۷۹	۰/۰۰۰	-۲۶/۲۷۵	-۰/۷۳۰	-۰/۶۲۸
ذینفعان سازمان	۰/۱۶۱	۱	-۰/۸۳۹	۰/۰۰۰	-۳۷/۷۱۷	-۰/۸۸۲	-۰/۷۹۴
پایداری سازمان	۰/۱۶۲	۱	-۰/۸۳۸	۰/۰۰۰	-۳۹/۳۳۱	-۰/۸۷۹	-۰/۷۹۵
هیات مدیره	۰/۴۱۴	۱	-۰/۵۸۶	۰/۰۰۰	-۵۱/۸۸۲	-۰/۶۰۷	-۰/۵۶۲
پاسخگویی و افشاء اطلاعات	۰/۱۳۵	۱	-۰/۸۶۵	۰/۰۰۰	-۳۹/۰۸۳	-۰/۹۰۸	-۰/۸۲۱
جنبه عمومی	۰/۳۵۶	۱	-۰/۶۴۴	۰/۰۰۰	-۲۳/۱۰۴	-۰/۶۹۸	-۰/۵۸۸
اقتصادی	۰/۲۸۴	۰/۸	-۰/۵۱۶	۰/۰۰۰	-۳۷/۰۵۷	-۰/۵۴۳	-۰/۴۸۸
زیست محیطی	۰/۱۸۴	۰/۹	-۰/۷۱۶	۰/۰۰۰	-۴۲/۱۴۸	-۰/۷۰۸	-۰/۶۲۷
اجتماعی	۰/۸۰۴	۰/۴	۰/۴۰۴	۰/۰۰۰	-۳۳/۳۳۸	-۰/۳۳۸	-۰/۳۰۰

منبع: یافته های پژوهشگر

همانطور که در جدول ۸ ملاحظه می شود، سطح معناداری برای تمامی بخش ها غیر از بخش نمایه سازمان دارای مقدار ۰/۰۰۰ می باشد که کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ می باشد، بنابراین اختلاف میانگین مشاهده شده معنادار است. مقدار آماره ها نیز در تمامی بخش ها (غیر از نمایه سازمان) از مقدار بحرانی ۱/۹۶- کوچکتر است. بنابراین به استناد هر یک از این یافته های آماری با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت که تفاوت قابل ملاحظه ای بین میانگین وضعیت موجود و میانگین وضعیت مورد انتظار در رابطه با مولفه های افشاء پایداری شرکتی وجود دارد. در ادامه با توجه به اینکه بین وضعیت موجود و مورد انتظار در بخش های استراتژی سازمان، حاکمیت شرکتی، ذینفعان سازمان، پایداری سازمان، هیات مدیره، پاسخگویی و افشاء اطلاعات، جنبه عمومی، اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی شکاف معنادار وجود دارد. اقدام به ارائه الگویی از طریق ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت های شرکت می شود.

همانطور که در جدول ۱۰ ملاحظه می شود، الگویی متوازن بابت افشاء پایداری شرکتی ارائه شده است بر اساس این الگو، اگر مولفه های پایداری شرکتی، مورد انتظار پاسخ دهنده باشد اما شرکت آن را افشاء نکرده باشد در صورتیکه شرکت منتخب اقدام به افشاء مولفه کرده باشد آن مولفه بر اساس چارچوب الگوی متوازن، بایستی در نظر گرفته شود. طبق نتایج از مجموع ۸۵ مولفه مورد بررسی (طبقه بندی شده در ۱۱ گروه) که از خبرگان اخذ شده است، صرفاً طبقه "نمایه سازمان" نیازی به ایجاد توازن نداشته است زیرا طبق آزمون

تفاوت بین میانگین وضعیت موجود و مورد انتظار تفاوت معناداری وجود نداشته است. اما در رابطه با مابقی مولفه ها تفاوت معنادار بوده است در همین راستا ۵۱ مولفه پایداری از سوی شرکتهای نمونه آماری افشاء نشده است در صورتیکه همه مولفه ها از دید نمایندگانه ذینفعان مورد انتظار بوده است به علاوه ۲۵ مولفه از دید شرکتهای منتخب قابل افشاء نبوده است همچنین ۲۶ مولفه به شکلی بوده است که از دید نمایندگانه ذینفعان، مورد انتظار بوده است اما شرکتهای نمونه آماری آن را افشاء نکرده است ولی با توجه به اینکه شرکتهای منتخب آن را افشاء کرده است آن مولفه بر اساس چارچوب الگوی متوازن در نظر گرفته شده است. نهایتا پس از ایجاد توازن بین مولفه ها، الگویی شامل ۶۰ مولفه در قالب گزارش پایداری شرکتی متوازن ارائه گردید.

جدول ۹- نتایج پایداری شرکتی مبتنی بر ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت های شرکت

ردیف	مولفه های پایداری شرکتی	وضعیت موجود	وضعیت مورد انتظار	وضعیت افشاء شرکت منتخب	نتیجه الگوی متوازن
افشاء بخش ها و مولفه های پایداری شرکتی از جنبه های عمومی:					
افشاء مولفه های مرتبط با نمایه سازمان					
۱	نام سازمان	√	√	√	√
۲	فعالیت ها، برند ها، محصولات و خدمات	√	√	√	√
۳	موقعیت جغرافیایی مرکز اصلی سازمان	√	√	√	√
۴	موقعیت جغرافیایی محل عملیات	√	√	√	√
۵	مالکیت و ساختار قانونی	√	√	√	√
۶	بازارهای ارائه محصول و خدمات	√	√	√	√
۷	اندازه سازمان	√	√	√	√
۸	مشخصات مربوط به کارمندان و سایر کارگران	√	√	√	√
۹	زنجیره تامین	√	√	√	√
۱۰	تغییرات قابل توجه در سازمان و زنجیره تامین	√	√	√	√
۱۱	عضویت در انجمن ها	√	√	√	√
افشاء مولفه های مرتبط با استراتژی سازمان					
۱۲	بیانیه تصمیم گیرنده ارشد سازمان	√	√	√	√
۱۳	تاثیرات اصلی، تهدیدات و فرصت ها	√	√	√	√
۱۴	ارزش ها ، اصول ، معیارها و هنجارهای رفتاری	√	√	√	√
افشاء مولفه های مرتبط با حاکمیت شرکتی					
۱۵	ساختار حاکمیت شرکتی	√	√	√	√
۱۶	مراجعات اختیارات در مباحث اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی	√	√	√	√
۱۷	مسئولیت در سطح اجرایی برای موضوعات اقتصادی، محیط زیست و اجتماعی	√	√	√	√

ردیف	مولفه های پایداری شرکتی	وضعیت موجود	وضعیت مورد انتظار	وضعیت افشاء شرکت منتخب	نتیجه الگوی متوازن
۱۸	تضاد منافع	√	√	√	√
۱۹	نقش بالاترین نهاد حاکمیتی در تعیین هدف، ارزش ها و استراتژی	√	√	√	√
۲۰	سیاست های پاداش	√	√	√	√
افشاء مولفه های مرتبط با مشارکت ذینفعان سازمان					
۲۱	لیست گروه های ذینفع	×	√	×	×
۲۲	شناسایی و انتخاب ذینفعان	×	√	√	√
۲۳	رویکرد مشارکت با ذینفعان	×	√	√	√
۲۴	موضوعات کلیدی و نگرانی های مطرح شده	×	√	√	√
افشاء مولفه های مرتبط با محتوای گزارش پایداری سازمان					
۲۵	تعیین محتوای افشاء و تفکیک موضوعات	×	√	√	√
۲۶	لیست موضوعات مادی	×	√	√	√
۲۷	دوره گزارش	×	√	√	√
۲۸	تاریخ آخرین گزارش	×	√	×	×
۲۹	چرخه گزارش	×	√	√	√
۳۰	مرجع پاسخگویی در خصوص سوالات عطف به گزارش	×	√	√	√
افشاء مولفه های مرتبط با هیات مدیره سازمان					
۳۱	اقدام هیات مدیره در خصوص مستند سازی و استقرار ساز و کارهای اثر بخش حاکمیت شرکتی	×	√	√	√
۳۲	مشخصات اعضای هیات مدیره	√	√	√	√
۳۳	تعداد اعضای هیات مدیره	×	√	√	√
۳۴	تعداد اعضای موظف و غیر موظف هیات مدیره	√	√	√	√
۳۵	تعداد اعضای مستقل هیات مدیره	×	√	×	×
۳۶	تعداد اعضای غیر موظف دارای تحصیلات مالی و تجربه مرتبط	×	√	√	√
۳۷	اقدام هیات مدیره در خصوص اتخاذ رویه های مناسب در چهارچوب قوانین، مقررات و رعایت یکسان حقوق کلیه سهامداران	×	√	×	×
۳۸	اقدام هیات مدیره در خصوص تایید و اجرای معاملات با اشخاص وابسته و حصول اطمینان معقول از کنترل مناسب تضاد منافع و حفاظت از منافع شرکت و سهامداران	×	√	√	√
۳۹	اقدامات هیات مدیره در خصوص استقرار ساز و کارهای کنترل داخلی اثربخش	√	√	√	√
۴۰	اقدام هیات مدیره در خصوص بررسی حداقل سالانه سیستم کنترل های داخلی	√	√	√	√
۴۱	اقدام هیات مدیره در خصوص تدوین و اطلاع رسانی ساز و کار مناسب جهت جمع آوری و رسیدگی به گزارش های مربوط به نقض قوانین و مقررات و نارسایی های شرکت	×	√	×	×

ردیف	مولفه های پایداری شرکتی	وضعیت موجود	وضعیت مورد انتظار	وضعیت افشاء شرکت منتخب	نتیجه الگوی متوازن
۴۲	اقدام هیات مدیره در خصوص تشکیل و نظارت بر عملکرد کمیته حسابرسی و انتصابات تحت نظر هیات مدیره	√	√	√	√
۴۳	اقدام هیات مدیره در خصوص استقرار فرآیند ارزیابی سالانه اثر بخشی هیات مدیره	×	√	×	×
۴۴	تشکیل جلسات هیات مدیره	√	√	√	√
افشاء مولفه های مرتبط با پاسخگویی و افشای اطلاعات					
۴۵	اطلاعات با اهمیت	×	√	√	√
۴۶	افشاء اطلاعات لازم در زمینه مسائل مالی، اقتصادی، محیطی و اجتماعی	×	√	×	×
۴۷	ارزیابی میزان تحقق برنامه های راهبردی و اقدامات انجام شده در رابطه با رعایت اصول حاکمیت شرکتی	×	√	×	×
افشاء سایر مولفه های مرتبط با جنبه های عمومی					
۴۸	موضوعات مادی	√	√	√	√
۴۹	رویکرد مدیریت و مؤلفه های آن	√	√	√	√
۵۰	ارزیابی رویکرد مدیریت	√	√	√	√
افشاء بخش ها و مولفه های پایداری شرکتی از جنبه های اقتصادی:					
۵۱	ارزش افزوده اقتصادی مستقیم تولید و توزیع شده	√	√	√	√
۵۲	سرمایه گذاری های زیر بنایی و خدمات پشتیبانی	×	√	√	√
۵۳	تأثیرات اقتصادی غیرمستقیم قابل توجه	×	√	×	×
۵۴	نسبت هزینه های تامین کنندگان محلی	×	√	×	×
۵۵	ارزیابی عملیات مرتبط با خطر فساد	√	√	×	×
افشاء بخش ها و مولفه های پایداری شرکتی از جنبه های زیست محیطی:					
۵۶	میزان مواد مورد نیاز بر اساس وزن و حجم	√	√	√	√
۵۷	استفاده از مواد بازیافتی بعنوان مواد وارده به چرخه تولید	√	√	×	×
۵۸	کل مصرف سوخت سازمان از منابع تجدید پذیر و غیر تجدید پذیر	√	√	×	×
۵۹	میزان مصرف انرژی	√	√	√	√
۶۰	شدت انرژی	×	√	×	×
۶۱	میزان کاهش در مصرف انرژی	×	√	×	×
۶۲	میزان کاهش در انواع انرژی	×	√	×	×
۶۳	برداشت آب از منابع	√	√	×	×
۶۴	تاثیر پذیری منابع آب از برداشت آب	×	√	×	×
۶۵	بازیافت آب و استفاده مجدد	×	√	×	×
۶۶	تولید گازهای گلخانه ای مستقیم	√	√	×	×
۶۷	ضایعات بر اساس نوع و روش دفع	×	√	×	×
۶۸	عدم انطباق با قوانین و مقررات زیست محیطی	√	√	×	×

ردیف	مولفه های پایداری شرکتی	وضعیت موجود	وضعیت مورد انتظار	وضعیت افشاء شرکت منتخب	نتیجه الگوی متوازن
۶۹	فعالیت های انجام شده در خصوص ایجاد و توسعه کمیته های تخصصی راهبردی و نظارتی زیست محیطی	×	√	√	√
۷۰	پیاده سازی و رعایت استاندارد های زیست محیطی داخلی و بین المللی	√	√	√	√
۷۱	عملیات اجرا شده در خصوص مدیریت تاثیرات بر منابع طبیعی	×	√	√	√
۷۲	هرگونه عملیات مرتبط با مدیریت بهینه سازی استفاده از منابع طبیعی	×	√	√	√
۷۳	فعالیت های مرتبط با فرهنگ سازی و آموزش های لازم در خصوص محیط زیست	×	√	√	√
۷۴	فعالیت های مرتبط در خصوص تحقیق و توسعه جهت ایجاد نوآوری در شیوه های تولید محصولات منطبق با محیط زیست	×	√	√	√
۷۵	میزان صرفه جویی و سود دهی در استفاده از منابع طبیعی مرتبط با فعالیت سازمان	×	√	×	×
افشاء بخش ها و مولفه های پایداری شرکتی از جنبه های اجتماعی:					
۷۶	مزایای ارائه شده به کارمندان تمام وقت که برای کارمندان موقت یا پاره وقت ارائه نمی شود	×	√	√	√
۷۷	مرخصی والدین	×	√	×	×
۷۸	کمیته رسمی مشترک مدیریت بهداشت و ایمنی کارگران	√	√	√	√
۷۹	میانگین ساعت آموزش در سال به ازای هر کارمند	×	√	×	×
۸۰	ریسک قابل توجه عملیات و تامین کنندگان در خصوص اجبار و کار	×	√	×	×
۸۱	حوادث نقض مربوط به حقوق مردمان بومی	×	√	×	×
۸۲	عملیات با مشارکت جامعه محلی، ارزیابی تأثیر و برنامه های توسعه	×	√	×	×
۸۳	تأثیرات منفی اجتماعی در زنجیره تأمین و اقدامات انجام شده	×	√	×	×
۸۴	حوادث عدم رعایت بهداشت و تأثیرات ایمنی محصولات و خدمات	×	√	×	×
۸۵	عدم رعایت قوانین و مقررات در حوزه اجتماعی و اقتصادی	×	√	×	×

منبع: یافته های پژوهشگر

۶- بحث و نتیجه گیری

با توجه به اینکه مدیران دارای اطلاعات بیشتر و درک بهتری در رابطه با عملکرد آتی شرکت هستند، برخی از آنها با در نظر گرفتن هزینه و منافع بالقوه افشاء اطلاعات، اقدام به افشاء می کنند (طبق تئوری نمایندگی). در این راستا، راهبرد افشاء اطلاعات پایداری شرکتی نقش مهمی در کاهش عدم تقارن اطلاعات بین مدیران و ذینفعان ایفاء می کند و می تواند سطح اعتماد آنها را بالا برده و منجر به بهبود تصمیم گیری آنها در رابطه با واحد اقتصادی شود (کریستندال و بونتیس^{۳۹}، ۲۰۰۷). طبق تئوری علاوت دهی افشاء اطلاعات ابزاری برای

علامت دادن به جنبه‌های آتی یک شرکت است لذا افشاء برخی از اقلام اطلاعاتی برای ذینفعان دارای محتوای اطلاعاتی است. در کشور ایران نیز به نظر می‌رسد گسترش مالکیت عمومی به عنوان روشی برای توزیع عادلانه تر ثروت در سیاستهای اقتصادی مد نظر قرار گرفته است. لذا انتظار می‌رود در آینده، درصد زیادی از مردم سهامدار شرکت های سهامی بزرگی باشند که در مدیریت آن نقش چندانی ندارند. اگر چه در قانون بازار اوراق بهادار تمهیدات مناسبی برای حمایت از سرمایه گذاران و سایر ذینفعان اندیشیده و زمینه برخورد جدی با تخلفات را فراهم آورده است. با این وجود تلاش برای ارتقاء سلامت بازار سرمایه و جلب و حفظ اعتماد سرمایه گذاران، پیشگیری و کاهش تخلفات، مستلزم استقرار چارچوب گزارشگری پایداری خوب در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد.

به همین دلیل این پژوهش با شناسایی شاخص ها و مولفه های افشاء گزارشگری پایداری و تجزیه و تحلیل شکاف بین وضع موجود و مورد انتظار به دنبال ارائه چارچوب گزارشگری پایداری مبتنی بر ایجاد توازن بین انتظارات ذینفعان و ظرفیت های شرکت بوده است. در راستای شناسایی مولفه های افشای پایداری شرکتی، از ۱۶۹ مولفه مورد بررسی (طبقه بندی شده در ۱۱ گروه)، ۸۵ مولفه (بابت افشاء پایداری) مورد انتظار ذینفعان بوده است و در تمامی گروه ها غیر از طبقه نمایه سازمان، بین وضعیت موجود و مورد انتظار ذینفعان تفاوت معناداری وجود داشته نتایج این قسمت از پژوهش با یافته های پژوهش سیلوا و همکاران (۲۰۱۹) و پارسیان و همکاران (۱۳۹۸) موافق است، نهایتا پس از ایجاد توازن بین مولفه ها الگویی شامل ۶۰ مولفه در قالب گزارش پایداری شرکتی متوازن ارائه گردید. از دلایل احتمالی شکاف بین وضع موجود و مورد انتظار ذینفعان می توان به عوامل منتج شده از تئوری نمایندگی از جمله عدم استقلال واقعی اعضای غیرموظف هیئت مدیره، سطح تجربه، تحصیلات و مدت زمان مدیریت ناکافی اعضای هیئت مدیره، عدم استقلال واقعی حسابرس مستقل، اعمال نفوذ مدیرعامل در قالب نقش رئیس و یا نایب رئیس هیئت مدیره در تصمیمات مهم شرکت، نقش سهامداران نهادی در راستای منافع نهادهای دولتی و یا شبه دولتی به جای سهامداران و ذینفعان اصلی شرکت اشاره کرد. بر اساس تئوری مذکور (تئوری نمایندگی) راهبرد افشاء اطلاعات نقش مهمی در کاهش عدم تقارن اطلاعات بین مدیران و ذینفعان ایفاء میکند و می تواند سطح اعتماد آنها را بالا ببرد.

از طرفی میتوان بخش هایی را که دارای شکاف قابل ملاحظه هستیم را از دو دیدگاه مورد بررسی قرار داد. ۱- از دیدگاه تئوری ذینفعان: در سال های اخیر نارضایتی ذینفعان از گزارشگری مالی الزامی شرکت ها، منجر به افزایش تقاضا جهت تهیه اطلاعات جامع در مورد راهبردهای بلند مدت و عملکرد مدیران شده است اما طبق تحقیق هایوارد و همکاران (۲۰۱۳)، مدیران عامل شرکتهای بر این باور هستند که نمی توانند تأثیر فعالیت های پایداری خود را به اندازه کافی اندازه گیری و افشاء نمایند لذا این مهم منجر به شکاف می شود. ۲- از دیدگاه تئوری مشروعیت: بایستی شرکت های فعال در صنایع حساس از افشای اطلاعات پایداری شرکتی، به عنوان ابزاری برای کسب مشروعیت بهره ببرند. همچنین بایستی بر اساس مسئولیت اجتماعی، اشتغال افراد در سازمان ها و توسعه شخصی (آموزش و افزایش توانایی) آنان را ممکن سازند. اما با توجه به اینکه شرکت

های ایرانی با فشارها و الزامات قانونی زیادی برای رعایت مسائل زیست محیطی و اجتماعی مواجه نیستند این مهم منجر به بروز چنین شکاف انتظاری و عملکردی شده است (بواسو و کامار^{۴۰}، ۲۰۰۷). در رابطه با نتایج پژوهش به مدیران، سیاست گذاران، نهادهای ناظر از جمله سازمان بورس اوراق بهادار تهران پیشنهاد می‌گردد، از بخش‌ها و مولفه‌های شناخته شده این پژوهش، جهت رتبه‌بندی سطح افشای گزارش پایداری شرکت‌های فعال در بازار سرمایه استفاده نماید، زیرا این مهم می‌تواند محتوای اطلاعاتی برای بازار سرمایه داشته باشد و در صورت عدم افشاء سطح قابل قبول پایداری شرکتی، از ابزارهای قانونی برای وادار کردن شرکت‌ها استفاده نمایند. همچنین به تدوین کنندگان الزامات و استانداردها مانند سازمان حسابرسی پیشنهاد می‌شود بر اساس نتایج این پژوهش، استانداردهای مرتبط با گزارشگری پایداری شرکت‌ها تدوین نماید و تلاش نمایند تا شرکت‌ها را به سمت وضعیت مورد انتظار و مطلوب سوق دهند.

فهرست منابع

- ۱) اختر شناس، داریوش، احمد خدای پور و امید پور حیدری، (۱۳۹۹)، "تدوین مدل عوامل مؤثر بر پایداری شرکتی در ایران"، سال ۱۶، شماره ۶۵، صص ۲۰۱-۱۷۵
- ۲) اعتمادی، حسین، سحر سپاسی و سعید سیرغانی، (۱۳۹۶)، "تئوری بازی در حسابداری"، نوبت چاپ ۱، تهران، انتشارات ترمه
- ۳) برایسون، جان ام، (۱۳۹۰)، "برنامه ریزی استراتژیک در سازمان‌های دولتی، عمومی و غیر انتفاعی"، مهدی خادمی گراشی و قربان برارنیا، نوبت چاپ ۱، تهران، انتشارات آریانا قلم
- ۴) پارسیان، حسین، حسین کاظمی و جواد رضازاده، (۱۳۹۸)، "شناسایی شاخص‌های افشای داوطلبانه اطلاعات و نظام راهبری شرکتی؛ شکاف بین وضعیت موجود و مورد انتظار"، پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، سال ۸، شماره ۱۴، صص ۹۵-۶۷
- ۵) پورخانی ذاکله بری، مظفر و آژیتا جهانشاد، (۱۴۰۰)، "ارائه الگو برای افشاء پایداری شرکتی و ارزیابی عوامل مرتبط با تئوری مشروعیت بر گزارشگری آن"، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۱۳، شماره ۴۹، صص ۲۰۴-۱۷۷
- ۶) چناری بوکت، حسن و بهمن بنی مهد، (۱۳۹۸)، "در پژوهشی به بررسی پایداری شرکتی: راهبردی تئوریک و یکپارچه با رویکرد دستوری و عمل‌گرا"، نشریه علمی حسابداری مدیریت، سال ۱۲، شماره ۴۲، صص ۱۲۵-۱۰۳
- ۷) حساس یگانه، یحیی، جعفر باباجانی، محمد تقی تقوی فرد و آرش آراین پور، (۱۳۹۷)، "تحلیل عملکرد پایداری زیست محیطی و تأثیر آن بر هزینه سرمایه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، حسابداری ارزشی و رفتاری، سال ۳، شماره ۵، صص ۳۹-۱

- ۸) ستایش، محمد حسین و زینب مهتری، (۱۳۹۸)، "چارچوبی برای کلیات مبانی نظری گزارشگری یکپارچه در ایران"، مجله پیشرفت های حسابداری دانشگاه شیراز، سال ۱۱، شماره ۱، صص ۱۰۵-۱۴۲
- ۹) طالب نیا، قدرت الله، رضیه علی خانی و مهدی مران جوری، (۱۳۹۱)، "ارزیابی کمیت و ماهیت افشاء اطلاعات حسابداری زیست محیطی و اجتماعی در ایران"، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، سال ۱۹، شماره ۶۹، صص ۴۳-۶۰
- ۱۰) عباسی استمال، محمدرضا، مهدی زینالی، رسول برادران حسن زاده و یونس بادآور نهندی، (۱۴۰۰)، "تحلیل شکاف فازی عوامل افشاء اطلاعات مربوط به حسابداری توسعه پایدار با رویکرد آمیخته در ایران"، دوفصلنامه علمی حسابداری دولتی، سال ۸، شماره ۱، صص ۲۹-۵۲
- ۱۱) عبدی، مصطفی، غلامرضا کردستانی و جواد رضازاده، (۱۳۹۸)، "طراحی الگوی منسجم گزارشگری پایداری شرکت ها"، پژوهش های حسابداری مالی، سال ۴، شماره ۱۱، صص ۲۳-۴۴
- ۱۲) فخاری، حسین، اسفندیار ملکیان و منیر جفائی رهنی، (۱۳۹۶)، "تبیین و رتبه بندی مؤلفه ها و شاخص های گزارشگری زیست محیطی، اجتماعی و راهبردی شرکتی به روش تحلیل سلسله مراتبی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار"، حسابداری ارزشی و رفتاری، سال ۲، شماره ۴، صص ۱۸۷-۱۵۳
- ۱۳) فخاری، حسین، مهدی مهربانی، مالک یبلویی خمسلویی و احمد قاسمی، (۱۳۹۴)، "عوامل موثر بر گزارشگری پایداری شرکت ها"، سومین کنفرانس بین المللی پژوهش های کاربردی در مدیریت و حسابداری، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- ۱۴) مشایخ، شهناز، منا پارسایی و اکرم کرانی، (۱۴۰۰)، "رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت ها با کیفیت اطلاعات حسابداری و گزارش حسابرس"، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۱۳، شماره ۵۱، صص ۴۱-۶۴
- ۱۵) مهرانی، کاوه و سید حسین شاکری طاهری، (۱۳۹۹)، "تدوین چارچوب گزارشگری پایداری شرکتی"، پژوهش های تجربی حسابداری، سال ۹، شماره ۳۸، صص ۸۳-۱۱۱
- 16) Adams, Carol A and Subhash, Abhayawansa, (2021), "Connecting the COVID-19 Pandemic, Environmental, Social and Governance (ESG) Investing and Calls for 'Harmonisation' of Sustainability Reporting", *Critical Perspectives on Accounting*, 4(11), PP.23-44
- 17) Aktas, R., K.Kayalidere and M. Kargin, (2017), "Corporate Sustainability Reporting and Analysis of Sustainability Reports in Turkey", *International Journal of Economics and Finance*, 5 (3), PP. 113-125.
- 18) Alvarez, I. G and E. Ortas, (2017), "Corporate Environmental Sustainability Reporting in the Context of National Cultures: A Quantile Regression Approach", *International Business Review*, 26 (2), PP.337-353.
- 19) Boesso, G. and K. Kumar, (2007), "Drivers of Corporate Voluntary Disclosure: A Framework and Empirical Evidence from Italy and the United States", *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 20(2), PP. 269-296.

- 20) Braam, G. and Peeters, R, (2020), "Corporate Sustainability Performance and Assurance on Sustainability Reports: Diffusion of Accounting Practices in the Realm of Sustainable Development", *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 25 (2), PP.164-181.
- 21) Bushman, R., Piotroski, J. and Smith, A, (2003), "What Determines Corporate Transparency?", Unpublished Paper, University of Chicago
- 22) Clarkson, M.E, (1995), "A Stakeholder Framework for Analyzing and Evaluating Corporate Social Performance", *Acad Management*, 20 (2), PP. 92-117
- 23) Davari A and Rezazadeh A, (2013), "Structural Equation Modeling with PLS", *Tehran Jahad University*, 9 (4), PP. 215-224
- 24) Engida, T.G., Rao, X., Berentsen, P.B., and Oude Lansink, A.G, (2018), "Measuring Corporate Sustainability Performance e the Case of European Food and Beverage Companies", *Business Strategy and the Environment*, 21 (2), PP. 734-743.
- 25) Freeman, R.E, (1984), "Strategic Management: A Stakeholder Approach", *Certified Public Accountant*, 11 (2), PP. 148-189
- 26) Freeman, R.E, (2010), "Managing for Stakeholders: Trade-offs or Value Creation", *Journal of Advanced Nursing*, 96 (4), PP.7-9
- 27) Frost, G., S. Jones and P. Lee, (2012), "The Measurement and Reporting of Sustainability Information within the Organization: a Case Analysis", *Contemporary Issues in Sustainability Accounting*, 11 (8), PP.197-225.
- 28) Hayward, R., Lee, J., Keeble, J., McNamara, R. Hall, C. and Cruse, S, (2013), "The UN Global Compact-Accenture CEO Study on Sustainability", *Architects of a Better World*, (Accept 20 October 2018).
- 29) Ho, S. S. M and K. S. Wong, (2001), "A Study of the Relationship between Corporate Governance Structures and the Extent of Voluntary Disclosure", *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, 10 (3), PP.139-156.
- 30) Horisch, J., R.E. Freeman and S. Schaltegger, (2014), "Applying Stakeholder Theory in Sustainability Management", *Environ* 27 (4), PP. 328-346
- 31) Jiang, Q., Liu, Z., Liu, W., Li, T., Cong, W., Zhang, H. and Shi, J, (2018), "A Principal Component Analysis based Three-dimensional Sustainability Assessment Model to Evaluate Corporate Sustainable Performance", *J. Clean. Prod.* 187(4), PP. 625-637
- 32) Kleine, A. and M. von Hauff, (2017), "Sustainability-driven Implementation of Corporate Social Responsibility", *Application of the Integrative Sustainability Triangle*, 85 (2), PP. 517-533
- 33) Kraten, M, (2014), "Sustainability the Accounting Perspective", *March the CPA journal*, 24 (3), PP.11-14
- 34) Kristandl, G. and N. Bontis, (2007), "The Impact of Voluntary Disclosure on Cost of Equity Capital Estimates in a Temporal Setting", *Journal of Intellectual Capital*, 8 (4), PP. 577-594
- 35) Kühnen, M. and Hahn, R. (2017), "Indicators in Social Life Cycle Assessment: a Review of Frameworks, Theories, and Empirical Experience", *Business Strategy and the Environment*, 21(6), PP. 1547-1565.
- 36) Lacy, P., Haines, A. and Hayward, R, (2012), "Developing Strategies and Leaders to Succeed in a New Era of Sustainability: Findings and Insights from the United Nations Global Compact-Accenture CEO Study", *Manag Dev*, 34 (6), PP. 346-357.
- 37) Lokman, N, Cotter, J and Mula, J, (2010), "Corporate Governance Quality, Incentive Factors and Voluntary Corporate Governance Disclosures in Annual Reports of Malaysian Publicly

- Listed Companies Corporate Ownership and Control”, *Health Accounting*, 10 (1), PP. 329-352
- 38) Maas, K., Schaltegger, S. and Crutzen, N. (2016), “Integrating Corporate Sustainability Assessment, Management Accounting, Control and Reporting”, *Management Accounting*, 11(36), PP. 1-13 (In Persian).
- 39) Magner, N., Welker, R. B., and Campbell, T. L. (1996), “Testing a Model of Cognitive Budgetary Participation Processes in a Latent Variable Structural Equations Framework”, *Accounting and Business Research*, 27 (1), PP. 41-50
- 40) Makori, M. (2016), “Competitive Intelligence Practices and Performance of Commercial Banks in Kenya: A Case of Equity Bank”, MBA Dissertation, Masinde Muliro University of Science and Technology, PP. 13
- 41) Manes-Rossi, F., Tiron-Tudor, A., Nicolò, G. & Zanellato, G. (2018), “Ensuring More Sustainable Reporting in Europe Using Non-Financial Disclosure”, *Empirical Accounting Research*, 10 (4), PP. 11- 62.
- 42) Nunnally, J.C., and Bernstein, I.H. (1994), “Psychometric Theory”, New York, NY: McGraw-Hill.
- 43) Osborne, M. J. (2004), “An Introduction to Game Theory”, New York: Oxford University Press, 3 (3), PP. 58-93
- 44) Pollesch, N and Dale, V.H. (2015), “Applications of Aggregation Theory to Sustainability Assessment”, *Ecol. Econ*, 114 (2), PP. 117-127
- 45) Pryshlakivsky, J. and Searcy, C. (2017), “A Heuristic Model for Establishing Trade-offs in Corporate Sustainability Performance Measurement Systems”, *J. Bus. Ethics*, 144 (2), PP. 323-342.
- 46) Schaltegger, S. and M. Wagner, (2006), “Managing Sustainability Performance Measurement and Reporting in an Integrated Manner: Sustainability Accounting as the Link between the Sustainability Balanced Scorecard and Sustainability Reporting”, *Journal of Accounting Knowledge and Research*, 24 (7), PP. 681-697
- 47) Schaltegger, S., Horisch, J. and Freeman, E. (2017), “Business Cases for Sustainability. A Stakeholder Theory Perspective”, *Org. Environ.* <https://doi.org/10.1177/1086026617722882>.
- 48) Silva, Samanthi., Anne-Katrin Nuzum and Stefan Schaltegger, (2019), “Stakeholder Expectations on Sustainability Performance Measurement and Assessment. A Systematic Literature Review”, *Journal of Cleaner Production*, 217 (3), PP.204-302
- 49) Starik, Mark and Patricia Kanashiro, (2013), “Toward a Theory of Sustainability Management: Uncovering and Integrating the Nearly Obvious”, *Organization & Environment*, 26 (1), PP.7-30

یادداشت‌ها

- 1- Ho and Et al
- 2- Freeman
- 3- Kleine and Et al
- 4- Sustainable development
- 5- Bushman and Et al
- 6- Starik and Kanashiro
- 7- Silva and Et al
- 8- Horisch and Et al
- 9- Schaltegger and Wagner
- 10- Alvareza and Ortas
- 11- Bryson
- 12- Lacy and Et al
- 13- Hayward and Et al
- 14- Schaltegger and Horisch
- 15- Clarkson
- 16- Pollesch and Dale
- 17- Engida and Et al
- 18- Jiang and Et al
- 19- Pryshlakivsky and Searcy
- 20- Maas and Et al
- 21- Kuhnen and Hahn
- 22- Balance
- 23- Deephouse
- 24- Makori
- 25- Nash equilibrium
- 26- Osborne
- 27- Lokman
- 28- Frost and Et al
- 29- Kraten
- 30- Aktas and Et al
- 31- Manes-Rossi and Et al
- 32- Braam and Peeters
- 33- Adams and Subhash
- 34- Malcolm Smith
- 35- John Nash
- 36- Nunnally and Bernstein
- 37- Magesand Et al
- 38- Davari and Rezazadeh
- 39- Boesso and Kumar
- 40- Kristandl and Bontis

Abstract

Providing a Sustainability Reporting Framework based on Balancing Stakeholder Expectations and Company Capacity

Younes Ahmadzade¹
Mahdi Maranjory²
Razieh Alikhani³
Yousef Taghipouryan⁴

Received: 13 / October / 2022 Accepted: 15 / December / 2022

Abstract

Many stakeholders, Current reporting In relation to corporate sustainability they consider it insufficient for their needs. Therefore, this is important to create a gap between Stakeholder expectations and corporate performance in reporting is sustained. Therefore, this study seeks to provide a providing a sustainability reporting Framework based on balancing stakeholder expectations and company capacity. In this study, 138 companies listed on the Tehran Stock Exchange have been studied, the method of this research is survey and its sampling is purposeful. To study the model, Cronbach's alpha, hybrid, shared and convergent reliability methods were used, and to fit the model, factor loads, path significance, and finally paired t-test were used. SPSS and Smart PLS software were also used for data analysis. Findings show that out of 169 components studied (classified in 11 groups), 85 components (for sustainability disclosure) have been expected by stakeholders and in all groups except the index class of the organization, between the current situation and the case There was a significant difference in stakeholder expectations, Finally, after creating a balance between the components, a model consisting of 60 components was presented in the form of a balanced company stability report.

Keywords: Corporate Sustainability Disclosure, Balance, Stakeholder Expectations, Company Capacities.

1Department of Accounting, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran.

E-mail: Ahmadzadeh_yunes@yahoo.com

2Department of Accounting, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran. Corresponding Author.

E-mail: Mr.maranjory@gmail.com

3Department of Accounting, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran

E-mail: Alikhani_r2@yahoo.com

4Department of Accounting, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran

E-mail: ytaghipouryan@gmail.com

<http://faar.iauctb.ac.ir>

189

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی